

یا تاکنون به اهدای عضو فکر کرده‌اید؟

شعار "اهدای عضو، اهدای زندگی" جمله‌ای است که بارها به گوشمان خورده است. ممکن است همه‌ی ما یکبار در زندگی به اهدای اعضای خود پس از مرگ فکر کرده باشیم و سوالات زیادی در ذهنمان ایجاد شده باشد. اما چرا اهدای عضو تا این حد اهمیت دارد؟

روزانه تعداد زیادی از هم نوعان ما در کشور، جان خود را در اثر نرسیدن به موقع اعضای اهدایی از دست می‌دهند و این در حالی است که هر بیمار مرگ مغزی می‌تواند با اهدای اعضای خود، جان ۸ انسان دیگر را نجات دهد. در واقع، تنها راه ادامه‌ی حیات برای بسیاری از بیماران مبتلا به نارسایی قلبی و کلیوی، افرادی که دچار مشکلات کبد هستندو... اهدای عضو است.

اهدای عضو و پیوند اعضا چه مراحل دارد؟

مرحله ۱: شناسایی افراد

اولین مرحله برای اهدای عضو، شناسایی افرادی است که دچار مرگ مغزی شده و دارای شرایط اهدا عضو هستند. این کار معمولاً از سه طریق زیر صورت می‌گیرد:

۱. معمولاً در هر مرکز درمانی و با هماهنگی ریاست بیمارستان، یک فرد به عنوان سرپرست، این مسئولیت را بر عهده دارد که در صورت داشتن بیمار مرگ

مغزی، واحد خود را مطلع سازد و به این ترتیب بیماران مرگ مغزی شناسایی خواهند شد.

مرحله ۲: ویزیت اولیه

پس از شناسایی بیماران مرگ مغزی، لازم است تا معاینه‌های اولیه‌ای انجام شود. به همین دلیل افرادی به بیمارستان مبدا اعزام می‌شوند تا وضعیت بیمار مرگ مغزی را بررسی نمایند. چنانچه هیچگونه ممنوعیتی برای اهدای عضو وجود نداشت و وضعیت بیمار مرگ مغزی تایید گردید، گام بعدی گفتگو با خانواده‌ی بیمار مرگ مغزی خواهد بود.

مرحله ۳: گرفتن رضایت خانواده بیمار مرگ مغزی

پس از صحبت با خانواده اهداکننده و در صورت رضایت ایشان، یک فرم رضایت توسط همراهان بیمار امضا خواهد شد.. پس از این، کار یافتن گیرنده مناسب نیز آغاز خواهد شد. این عمل بر اساس گروه خونی، وضعیت گیرنده و نوبت آن‌ها در لیست انتظار صورت خواهد گرفت.

مرحله ۴: انتقال و نگهداری اهدا کننده عضو

وضعیت فرد توسط متخصصین پایدار شده و مراقبت از او آغاز می‌شود. در طول نگهداری از بیمار، وضعیت او توسط یک متخصص بیهوشی و پرستاران مجرب دائماً بررسی و کنترل خواهد شد.

مرحله ۵: تایید مرگ مغزی و برداشت عضو

در این مرحله از یک متخصص جراحی اعصاب، مغز و اعصاب، داخلی، بیهوشی و پزشکی قانونی درخواست می‌شود تا مرگ مغزی بیمار را تایید کنند. همچنین قانونی بودن کلیه مراحل اهدای عضو نیز بررسی خواهد شد. در ادامه و پس از تایید نهایی

مرگ مغزی توسط هر پنج نفر تائید کننده، یک جلسه برگزار خواهد شد که در آن مسئول اهدا عضو، مددکار، روانشناس، هماهنگ کننده و خانواده اهدا کننده حضور دارند. در این جلسه ضمن توجیه خانواده بیمار، رضایت نهایی برای اهدای عضو از آن‌ها اخذ می‌شود. همچنین لازم است تا هماهنگی‌های لازم درباره زمان عمل نیز صورت گیرد.

مرحله ۶: برداشت عضو و برگزاری مراسم تدفین

در این مرحله بیمار به اتاق عمل منتقل شده و برداشت عضو انجام می‌شود. نکته‌ای که باید به آن توجه داشت این است که عمل جراحی اهدای عضو هیچگونه تاثیری بر بدن فرد نداشته و محل عمل توسط یکی از جراحان به خوبی ترمیم شده و متوفی تحویل سردخانه می‌شود. سپس اقدامات لازم برای برگزاری مراسم تدفین صورت خواهد گرفت. در مراسم تدفین نیز از اهداکننده و خانواده او به جهت انجام این عمل انسان دوستانه تقدیر و تشکر خواهد شد.

لازم به ذکر است که پس از انجام هر عمل برداشت عضو، لازم است تا گزارش چگونگی انجام آن با کلیه جزئیات توسط مسئول اهدای عضو نگارش شود.

پاسخ به پرسش‌های متداول شما

۱- چه اعضای را می‌توان اهدا کرد؟

قلب، ریه، کبد، روده، کلیه و لوزالمعده به طور معمول اعضای هستند که در فرایند اهدای عضو می‌توان آن‌ها را اهدا نمود. از جمله بافت‌ها و سایر نسوجی که قابل اهدا هستند می‌توان موارد زیر را در نظر گرفت:

- ۱-قرنیه چشم،۲-تاندون و غضروف برای بازسازی،۳-اعضای آسیب دیده بیمار ۴-پیوند

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان جوادالائمه (ع)

اهداء عضو

سامانه مرکزی دریافت کارت اهدای عضو www.ehda.center

تهیه کننده	زهره نجفی کارشناس پرستاری
سال تهیه	اردیبهشت ۱۴۰۳
منبع	مراقبت های پرستاری در پیوند اعضا و ویکی پدیا
تائید کننده	دکتر شکراله سپهرتاج متخصص جراح عمومی

پیش از اهدای عضو، تمامی اهداکنندگان از نظر ابتلا به بیماری‌هایی که از طریق خون منتقل می‌شوند، مانند هپاتیت، ایدز و ... بررسی خواهند شد.

۳- آیا داشتن کارت اهدای عضو، برای اهدای اعضا کافی است؟ داشتن کارت اهدای عضو، رضایت قلبی فرد را برای اهدای اعضای خود پس از مرگ نشان می‌دهد اما این کارت جنبه‌ی قانونی ندارد و جهت اهدا عضو رضایت ولی دم الزامی است.

۴- آیا می‌توان کارت اهدای عضو را باطل کرد؟

هرچند که برای اهدای اعضا، رضایت ولی دم الزامی است اما در هر زمان که از داشتن کارت اهدای عضو منصرف شدید می‌توانید آن را باطل نمایید.

۵- آیا خانواده اهداکننده پولی بابت اعضای اهدایی دریافت می‌کنند؟

خیر. اعضای اهدایی با رضایت خانواده اهداکننده و بدون دریافت هیچ مبلغی، به صورت هدیه، در اختیار گیرنده قرار می‌گیرد.

۶- آیا اهدای عضو شرایط سنی دارد؟

اهدای عضو هیچگونه محدودیت سنی ندارد و تمامی افراد در هر سنی می‌توانند کارت اهدای عضو را دریافت کرده و برای اهدای اعضای خود پیش قدم شوند.

استخوان برای جلوگیری از قطع عضو در بیماران مبتلا به سرطان استخوان، ۵-دریچه قلب برای بیماری‌هایی که به طور مادرزادی با اختلالات مربوط به دریچه قلب متولد می‌شوند، ۶-پوست برای بیماری‌هایی که دچار سوختگی‌های شدید شده‌اند، ۷-مغز استخوان برای کمک به بیماران مبتلا به سرطان معمولاً افرادی که دچار مرگ مغزی شده‌اند، پیش از تایید مرگ قطعی و قطع کردن دستگاه‌ها، قادر به اهدای قلب، ریه، کبد، روده، کلیه و لوزالمعده هستند. اما یکی از مزایای مهم اهدای بافت‌هایی مانند قرنیه چشم و غضروف این است که برخلاف عضو، بافت را می‌توان تا ۲۴ و یا حتی ۴۸ ساعت بعد از فوت قطعی فرد نیز اهدا کرد و حتی می‌توان آن را برای مدت‌های طولانی، نگهداری نمود.

۱- آیا تنها اعضای بیماران مرگ مغزی را می‌توان اهدا نمود؟

خیر. در بعضی شرایط افراد زنده نیز قادر به اهدای عضو هستند. به طور مثال یک فرد زنده می‌تواند یکی از کلیه‌ها، بخشی از کبد یا ریه و یا قسمتی از روده کوچک خود را اهدا کند. البته برای انجام چنین کاری، مشورت با پزشک الزامی است.

۲- آیا احتمال ابتلا به بیماری هپاتیت و ایدز از طریق اهدای عضو وجود دارد؟